

MOLDOVA CUMHURİYETİ

ÜLKE RAPORU

2016

I. GENEL BİLGİLER

Ülke adı: Moldova

Yönetim biçimi: Cumhuriyet

Başkent: Kişinev

Nüfus: 3.583.288 (2014)

Dil: Moldovaca %58,8 (resmi dildir, hemen hemen Rumence ile aynıdır), Rumence %16,4, Rusça %16, Ukraynaca %3,8, Gagavuzca %3,1, Bulgar %1,1, diğer %0,3, belirtilmemiş %0,4

Etnik Gruplar: Moldovalı %75,8, Ukraynalı %8,4, Rus %5,9, Gagavuz %4,4, Romanya %2,2, Bulgar %1,9, diğer %1, belirtilmemiş %0,4

Din: Ortodoks %93,3, Baptist %1, diğer Hristiyan %1,2, diğer %0,9, ateist %0,4, inançsız %1, belirtilmemiş %2,2 (2004)

Parası: Moldova Leyi (1 Amerikan Doları= 18 Moldova Leyi)

Okuma Yazma Oranı: 99%

Cumhurbaşkanı: Nicolae TIMOFTI (23 Mart 2012 -)

Başbakan: Iurie LEANCA (25 Nisan 2013 -)

2. DİPLOMATİK TEMSİLCİLER

Moldova Ankara Büyükelçisi: Igor BOLBOCEANU

Moldova İstanbul Başkonsolosu:

T.C. Kişinev Büyükelçisi: Mehmet Selim Kartal

3. TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH: 7.932 milyar dolar

Büyüme: %8,9

GSYİH - sektörlere göre: tarım %13,8, sanayi %19,9, hizmetler %66,2

Enflasyon oranı (tüketici fiyatlarında): %4,6

İşgücü: 1.2 milyar

İşgücü – sektörlere göre: tarım %26,4, sanayi %13,2, hizmetler %60,4 (2012)

Kişi başına düşen milli gelir: 3.800 dolar

İşsizlik oranı: %5,8

İhracat: 2.399 milyar dolar

Başlıca İhracat Ortakları: Rusya %26,3, Romanya %17,2, İtalya %7,7, Ukrayna %5,9, Türkiye %5,3,

Almanya %4,7, İngiltere %4,4 (2012)

İhraç Ürünleri: Gıda Ürünleri, tekstil, makine

İthalat: 5.493 milyar dolar

Başlıca İthalat Ortakları: Rusya %14,3, Romanya %13,1, Ukrayna %12, Çin %8,7, Almanya %7,2, Türkiye %6,9, İtalya %6,3 (2012)

İthalat Ürünleri: Mineral ürünleri ve yakıt, makine ve ekipman, kimyasallar, tekstil

(Kaynak: CIA World Factbook)

4. TÜRKİYE İLE DİŞ TİCARET (\$)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	275.971.311,00	260.973.569,00	14.997.742,00	536.944.880,00
2014	286.741.073,00	246.928.128,00	39.812.945,00	533.669.201,00
2015	201.607.213,00	216.926.090,00	-15.318.877,00	418.533.303,00
2016	262.382.757,00	147.737.345,00	114.645.412,00	410.120.102,00

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

Türkiye'nin Moldova'ya İhracatında Başlıca Ürünler

- Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar
- Domates (taze/soğutulmuş)
- Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)
- Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar
- Turunçgiller (taze/kurutulmuş)

Türkiye'nin Moldova'dan İthalatında Başlıca Ürünler

- Ayçiçeği tohumu
- Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları
- Buğday ve mahlut
- Sökülecek deniz taşıtları, suda yüzen sökülecek diğer araçlar
- Camdan damacana, şişe, kavanoz, çanak, ilaç tüpleri, serum ampülleri ve diğer kaplar

(Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı)

SAKARYA - MOLDOVA DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ (\$)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	277.794,00	0,00	277.794,00	277.794,00
2014	185.554,00	236.720,00	-51.166,00	422.274,00
2015	183.321,00	289.240,00	-105.919,00	472.561,00
2016	294.268,00	17.243,00	277.025,00	311.511,00

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

5. YATIRIM İLİŞKİLERİ

30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla Türkiye’de Moldova sermayeli firma sayısı toplamda 182’ye ulaşmıştır. (www.ekonomi.gov.tr) Moldova’da konfeksiyon üretimi, otelcilik ve turizm, gıda ve içecek üretimi, banyo sağlık gereçleri üretimi ile telekomünikasyon alanlarında ve birçok diğ er alanda faaliyet gösteren Türk firmaları bulunmaktadır.

Türkiye ile Moldova’nın ekonomik ve ticari ilişkileri gerek ülkedeki Türk yatırımları, gerekse iki ülke arasındaki gün geçtikçe artan ticaret hacmi ile büyümeye devam etmektedir.

Türkiye ile Moldova arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin çerçevesi, 1994 yılında Ankara’da imzalanan Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve iki ülke başkentlerinde yılda bir kez olmak üzere gerçekleştirilmeye devam eden Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları yoluyla belirlenmektedir. Ayrıca iki ülke arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması da imzalanmıştır.

Moldova giderek daha hızlı gelişen ve liberalleşmeye başlayan bir ekonomi oluşturma konusunda adımlar atmakta, yolsuzlukla mücadele edip düzenleyici işlemlerin hantal yapısını kırmaya yönelik reformlar yapmakta ve ülkeye yatırımları kolaylaştırıcı bir ortam hazırlama çalışmalarını sürdürmektedir.

Bölgede ekonomik bakımdan en zayıf ülkeler arasında yer alan Moldova ekonomik büyüme kalemleri arasında genel anlamda yabancı yatırımlar, dış ticaret ve başka ülkelerde bulunan işçilerden transfer edilen gelirlere dayalı bir strateji izlemektedir. Özellikle AB’nin eski doğu bloku ülkelerine yönelik genişleme politikası dahilinde Romanya’nın katılımıyla bu birliğ e komşu olunmuş ve bu dönemde önemli oranda AB fonları ve yatırımlarından yararlanma ortamı bulmuştur.

Ülke özellikle yabancı yatırımları ülkesine çekebilmek amacıyla son yıllarda hukuki yapısında önemli düzenlemelere gitmiş ve yabancı yatırımcılar için avantajlı bir yatırım iklimi oluşturmak için reformlar yaparak yabancı firmaların da yerel firmalarla aynı hukuki avantajlardan yararlanmasını sağlayacak önlemler almaya başlamıştır.

Moldova 35 farklı ülkeyle yatırımların korunması ve teşvikini sağlamaya yönelik ikili anlaşmalar imzalamıştır. Bu ülkeler ABD, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Belarus, Belçika, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çin, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İsrail, İtalya, Kuveyt, Kırgızistan, Letonya, Litvanya, Hollanda, Polonya, Romanya, Rusya, Slovenya, İspanya, İsviçre, Tacikistan, Türkiye, Ukrayna, İngiltere ve Özbekistan'dır.

Türkiye ve Moldova Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

- Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması;
İmza tarihi:14.02.1994
Resmi Gazete Tarihi ve Numarası: 06.06.1994/21952
- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması;
İmza tarihi:14.02.1994
Yürürlüğe giriş tarihi: 16.05.1997
- Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması;
İmza tarihi: 3.6.1994
- Çifte Vergilendirmeyi Önlemeye İlişkin Anlaşma;
İmza tarihi:125.06.1998
Yürürlüğe giriş tarihi: 28.07.2000
- Sanayi Alanında İşbirliği Anlaşması ile Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmaları:
Mayıs 1999
- V. Dönem KEK Toplantısı Protokolü: 13.06.2008

Bununla birlikte Moldova ile Türkiye arasında 2011 yılı Mayıs ayından beri yürütülmekte olan Serbest Ticaret Anlaşması müzakereleri 2014 yılı itibarıyla tamamlanmış, 11 Eylül 2014 tarihinde Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi ile Moldova Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı Andrian Candu tarafından Kişinev'de imzalanmıştır.

Bu anlaşma, sanayi ürünlerinde karşılıklı uygulanan tüm gümrük vergilerinin 5 yıllık geçiş dönemi dahilinde tedricen sıfırlanmasını öngörmektedir. Anlaşma her iki tarafın iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir.

(Kaynak: www.ekonomi.gov.tr)

Moldova'nın Taraf Olduğu Uluslararası Önemli Ekonomik/Ticari Anlaşmalar:

Ukrayna ve Romanya arasındaki dar bir bölgede yer almakta olan Moldova, temel ticari ortakları ve komşularıyla arasında birer serbest ticaret alanı oluşturma politikası izlemektedir. 1994 yılında ticaret rejimini serbestleştiren Moldova 21 Aralık 2001'de BDT ülkeleri arasında Dünya Ticaret Örgütü'ne katılan ilk ülkeler arasındadır. Bu bağlamda Moldova'nın gümrük rejimi ve tarife politikası temel olarak DTÖ düzenlemelerine bağlı olarak oluşturulmuştur. Moldova BDT ülkelerinin büyük bölümüyle serbest ticaret anlaşması imzalamış ve Arnavutluk, Bosna-Hersek, Hırvatistan, Kosova, Makedonya, Sırbistan ve Karadağ'ın da dahil olduğu bir Merkezi Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması'ndaki ortaklık süreci devam etmektedir.

